

că: înțelept se va socoti cel ce nu știe, întrebând lucruri înțelepte. Și dimpotrivă, că și întrebarea înțeleptului înțelepțește și pe cel neînțelept. Prin care înțelept înțelege pe Sfântul Amfilohie, care l-a întrebat, iar neînțelept și că se înțelepțește pe sineși. Și prin urmare spune și chipul cu care se înțelepțește. Că până a nu se întreba, zice, neîngrijindu-se de întrebări, după întrebare, mai luători aminte s-au făcut, aducându-și aminte de câte au auzit de la cei mai de demult, și socotind și de la sineși, câte erau unite și următoare a celor vechi.

CANON 1

Deci întrebarea cea pentru cei curați, și s-a zis mai înainte, și bine ai făcut aducerea aminte, că se cade a urma obiceiului celor din fiecare loc, pentru că cu deosebire au vorbit pentru botezul lor, cei ce atunci au pomenit pentru aceștia. Iar cel al Pepuzienilor, mi se pare a nu avea nici un cuvânt. Și m-am mirat cum știutor de Canoane fiind, l-a trecut marele Dionisie. Că Botezul acela a judecat cei vechi a se primi, care nimic iese afară de credință. Drept aceea pe unele le-au numit eresuri, iar pe altele schisme; și pe altele parasinagoguri (nelegiuite adunări). Deci eresuri pe cei cu totul lepădați și după însuși Credința sunt înstrăinați. Iar schisme, pe cei ce pentru oarecare cauze Bisericești și întrebări putincioase de a se vindeca, între cei despărțiți. Iar parasinagoguri, pe adunările cele ce se fac de nesupușii Presbiteri, sau Episcopi, și de ne

învățatele popoare. Precum, dacă vreunul fiind cercetat în vreo greșală, s-a dezbinat de la slujbă [Liturhie], și nu s-a supus Canoanelor, ci luiși și-a răzbunat proiestoșia și slujirea, și s-a dus împreună cu acesta, oarecare părăsind Catoliceasca Biserică. Una ca aceasta este parasinagogă. Iar schisma, este a fi cu deosebire pentru pocăință de cum sunt cei în unire cu Biserică. Iar eresuri, precum al maniheilor, și al valentinienilor, și al marchioniștilor, și al înșiși pepuzienilor acestora. Că deadreptul deosebirea este pentru însăși Credința cea întru Dumnezeu. Deci s-a părut celor din început, cel al ereticilor, cu totul să se surpe. Iar cel al celor ce s-au dezbinat, ca a unora ce încă sunt în Biserică, să se primească. Iar cei ce în parasinagoguri, cu pocăință de cuvânt, și cu întoarcere făcându-se mai buni, să se împreuneze iarăși cu Biserica. Încât de multe ori și cei ce în vreo treaptă s-au dus împreună cu cei nesupuși, când se vor căi, să se primească întru aceeași rânduială. Deci pepuzienii, sunt arătat eretici. Că întru Duhul cel Sfântu au hulit. Lui Montan Priskilei cu nelegiuire și cu rușinare însemnând pe numirea Mângâietorului. Că ori sunt vrednici de osândă, ca unii ce pe oameni i-au făcut Dumnezei, ori ca unii ce pe Duhul cel Sfânt prin asemănarea cea cu oamenii L-au batjocorit, și așa sunt vinovați osândirii celei veșnice, pentru că neiertată este hula cea întru Duhul cel Sfânt [Matei 12: 31]. Deci ce cuvânt are cuvântul acestora a se primi, al celor ce botează în Tatăl, și în Fiul, și în

Montan, și în Priskila? Că nu s-au botezat ce nu s botezați în numele cele predate nouă. Drept aceea, deși despre marele Dionisie aceasta nu s-a luat aminte, dar nouă nu se cade a păzi urmarea greșalei. Că necuviința de acolo este arătată și văzută tuturor celor ce cât de puțin știu a socoti. Cei catari (curati) și ei sunt din cei dezbinați. Dar însă s-a părut celor din început, celor împreună cu Ciprian zic, și cu Firmilian al nostru, pe toți aceștia a-i supune unei hotărâri. Pe cei curati [cataristi], și înfrânați [engratiști], și idroparastați, și apotactiști (adică de sineși lepădați de la Catoliceasca Biserică). Căci începutul despărțirii s-a făcut prin dezbinare. Iar cei ce s-au dezbinat de Biserică, nu au mai avut Harul Duhului Sfânt peste dânși. Că a lipsit împărtășirea, pentru că s-au întrerupt urmarea. Că cei întâi ce s-au depărta, avea hirotoniile de la Părinți, și prin punerea mâinilor lor peste ei, aveau darul cel Duhovnicesc. Iar cei ce s-au rupt făcându-se mireni, nici de a boteza, nici de a hirotonis au avut putere, nici putea a da altora Harul Sfântului Duh, de la care ei au căzut. Pentru aceasta ca niște botezați de mireni cei de dânșii botezați, au poruncit (Părinții) ca venind la Biserică, cu adevăratul Botez al Bisericii de a doua oară să se curățească. Dar fiindcă cu totul s-a părut oarecărora din cei de la Asie, pentru iconomia multora să se primească botezul lor. Fie primit. Iar cel al înfrânaților se cade noi al înțelege lucrare rea. Căci ca să-i facă pe ei neprimiți Bisericii, s-au apucat de aici, să

întâmpine mai înainte cu însuși al lor botez. De unde și-au stricat și obișnuirea lor. Deci socotesc, fiindcă nimic este pentru dânșii, zic, arătat, să cadă nouă a lepăda botezul lor. Și de ar fi luat cineva de la dânșii pe acela, venind la Biserică, să-l Boteze. Dacă aceasta va urma a fi piedică iconomiei celei obștești iarăși se cuvine a se întrebuița obiceiul, și să urmăim iconomisirilor ce au făcut la noi părinții. Că mă sfiesc ca nu cumva întârziindu-i cu Botezul să-i întârziem întru ale mântuirii prin această asprime a îndelungării. Iar dacă aceia păzesc Botezul nostru, aceasta pe noi să nu ne înduplece. Că nu suntem vinovați a le da lor har, ci a șerbi observației celei cu scumpătatea Canoanelor. Și pentru tot cuvântul să se închipuiască, ca cei ce vin de la Botezul acelora, să se ungă de Credincioși adică, și așa să se apropie la Taine. Că știu că pe frații cei de pe lângă Zonie și Satornin, din rânduiala aceea fiind ei i-am primit la scaunul Episcopilor. Drept aceea pe cei ce au fost împreună cu tagma acelora, nu mai putem a-i despărți de Biserică, punând noi ca un Canon despre Împărtășirea cea cu dânșii, prin primirea Episcopilor. [Apostolesc: 46; Sinod 1: 8; Sinod 2: 7; Sinod 6: 95; Laodikia: 7]

TÂLCUIRE

După procuvântare, prin urmare răspunde Sfântul la cele ce Sfântul Amfilohie l-a întreat. Și urmând a zice pentru botezul schismaticilor cataron (curaților) adică a navatienilor și de al ereticilor

pepuzieni, adică ale montaniștilor, mai înainte și mai obștesc face pe cuvânt, și pe despărțirea acelor vechi o pomenește. După care alții se zic eretici, iar alții schismatici, și alții parasinagogi. Și parasinagogi sunt Presbiterii și Episcopii cei nesupuși, care căzând în oarecare greșale s-au caterisit de Preoția și Arhieria lor canoniceste. Însă nevrând a se supune Canoanelor, cu de sineși stăpânire ș-au izbândit, și lucrau deosebi cele ale Preoției sau ale Arhieriei. Și împreună cu dânșii au urmat și alții, lepădându-se înșiși de Catoliceasca Biserică. Iar schismatici se numesc, acei ce se osebeau de către Catoliceasca Biserică, nu pentru Dogme de Credință, ci pentru oarecare întrebări Bisericești lesne de îndreptare. Iar eretici se numesc aceia a căroră osebirea îndată și dea dreptul pentru Credința cea întru Dumnezeu. Adică cei despărțiți cu Credința și cu dogmele de către Dreptslăvitori, și desăvârșit depărtați. Deci parasinagogii se unesc iarăși cu Biserica prin pocăința cea binecuvântată, și prin întoarcere. Și cei ce dintr-înșii au fost Preoți, și Clerici, întorcându-se întru aceeași rânduială se primesc, a căreia au fost. Iar ereticii cei mai sus arătați și înșiși pepuzienii, pentru care este cuvântul, și câți alții, întorcându-se la Dreaptaslăvire, se Botează ca elinii. Fiindcă Părinții cei vechi numai Botezul acela au judecat a se primi, care nicum iese din Credință, iar al ereticilor, ca unul ce este afară din Dreapta Credință, au judecat desăvârșit să se lepede. Pentru aceasta prin urmare și al pepuzienilor se leapădă, căci botează nu în Numele cele predanisite ale Preasfintei Treimi, adică în

Tatăl, în Fiul, și în Sfântul Duh. Ci în Tatăl, în Fiul, și în Montano, și în Priscila, și de aici fiindcă hulesc în Duhul cel Sfânt (care hulă este neiertată), punând numele al însuși Mângâietorului asupra oamenilor muritori, și Dumnezeu făcând pe oameni, sunt arătați eretici. Pentru aceasta, întorcându-se, trebuie să se boteze. Iar deși Dionisie (al Alexandriei adică) zice să nu se boteze, însă la aceasta a greșit, și noi la aceasta nu trebuie a urma. Iar pentru schismatici au fost două socoteli. Că Sfântul Ciprian și Sinoadele cele două de lângă el s-au făcut în Africa (vezi Canonul lui). Ci și Sinodul ce s-a făcut în Iconia de Sfântul Firmilian (pe care al său îl numește marele Vasilie, ca pe unul ce a stătut Episcop al Kesariei) păzind amărunțimea, a poruncit, ca curații aceștia, pentru care este cuvântul, înfrântecii și apotactiții (Vezi la Canonul 95 al Sinodului 6) și idroparastatii (vezi la Canonul 32 al Sinodului 6). Și în scurt toți schismaticii venind la Catoliceasca Biserică, să se Boteze. Fiindcă Ierosiții cei dintâi ai schismaticilor, aveau Darul de la Biserică de a hirotoni, și a boteza. Iar după ce odată s-au dezbinat de tot trupul Bisericii, l-au pierdut și nu mai pot a boteza pe alții, ori a hirotonisi, sau a da Darul de care prin dezbinare s-au lipsit. Pentru aceasta și cei ce de ei se botează, se socotesc că s-au botezat de mireni. Pentru aceasta și trebuie să se boteze. Iar oarecare Episcopi la Asia au primit botezul lor, pentru iconomie, și nu pentru scumpătate, ca cum schismaticii ar fi încă mădulare ale Bisericii. Drept aceea după socoteala lor fie primit. Însă schismaticii engratiști (înfrântecii) deosebit trebuie a se boteza

întorcându-se, după scumpătatea Canoanelor. Și pentru că și-au izvodit osebit botez, schimosind predanisia ceea ce este la Botez¹⁰. Și căci pentru aceștia osebită și arătată hotărâre nu s-a făcut cum să se primească. Iar de nu botează ei de iznoavă pe cei ce din Dreptslăvitori vin la dânșii; aceasta nu trebuie a ne îndupleca spre a nu-i boteza și pe noi pe ai lor venind la Dreptslăvitoarea Biserică. Însă dacă și aceasta, are să se facă împiedicare obșteștii iconomii, care pentru toți schismaticii o au făcut Părinții, să urmăm și noi Iconomieii, ca nu cumva pentru asprimea poruncii acesteia, să-i facem leneși spre a se boteza, rușinându-se poate, că se botează ca niște desăvârșit necredincioși, și prin urmare să împiedicăm mântuirea lor. Și să zicem în scurt: Câți se botează în botezul aceloră, aceștia întorcându-se la Dreapta-slăvire, negreșit trebuie a se unge de cei Dreptcredincioși, cu Sfântul Mir, și așa să se împărtășească cu Dumnezeuieștile Taine. Și fiindcă am primit pe Episcopii înfrânicilor acestora, și hirotoniile lor, cu primirea aceasta, am făcut prin lucru ca un Canon, și am arătat că ei nu sunt despărțiți de Catoliceasca Biserică. Vezi și tâlcuirea celui 46 Apostolesc.

CANON 2

¹⁰ Și dacă schismaticii aceștia pentru că au schimosit obișnuirea ceea ce este cuviincioasă la Botez, s-au judecat de marele Părinte acesta Vasilie să se boteze, cu mult mai vârtos trebuie a se boteza, Latiniile cei ce au schimosit, iar mai bine a zice, desăvârșit au stricat predanisia Botezului, și care sunt nu numai schismatici, ci și arătați eretici.